

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Tomáše Langáška a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **T. H. L.**, zastoupen JUDr. Richardem Třeštíkem, advokátem se sídlem Masarykova 43, Ústí nad Labem, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2176/2, Praha 3, **za účasti** osoby zúčastněné na řízení: D. C., zastoupen Z. H., proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 4. 2019, č. j. CPR-20919-3/ČJ-2018-930310-V243, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 6. 2019, č. j. 42 A 15/2019 - 20,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost žalobce **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Osoba zúčastněná na řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Včas podanou kasační stížností žalobce napadá rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále „krajský soud“) ze dne 13. 6. 2019, č. j. 42 A 15/2019 - 20, (dále „napadený rozsudek“), jímž krajský soud zamítl žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 4. 2019, č. j. CPR-20919-3/ČJ-2018-930310-V243, (dále „napadené rozhodnutí“) a výrokem II. odmítl návrh na zkrácení doby, po kterou nelze žalobci umožnit vstup na území členských států Evropské unie.

[2] Napadeným rozhodnutím žalovaná zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, Odboru cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, pracoviště Rumburk (dále jen „správní orgán prvního stupně“), ze dne 21. 5. 2018, č. j. KRPU-65379-33/ČJ-2018-040022-SV-RBK. Tímto rozhodnutím správní orgán prvního stupně podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 a § 119 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), uložil žalobci správní vyhoštění a stanovil dobu, po kterou nelze žalobci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, v délce 4 roků od okamžiku, kdy žalobce pozbude oprávnění k pobytu na území České republiky.

[3] Krajský soud uvedl, že žalobce uplatnil jedinou žalobní námitku, a to že napadené rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s § 119 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, neboť žalobce je rodinným příslušníkem občana Evropské unie. Dle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je rodinným příslušníkem občana Evropské unie rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje.

[4] Mezi účastníky je nespornou skutečností, že žalobce je „matrikovým“ otcem nezletilého D. C., který je občanem České republiky. Tím je splněna první podmínka pro to, aby mohl být žalobce považován za rodinného příslušníka občana EU ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Pro naplnění podmínky obsažené v § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců však musí být kumulativně naplněna i podmínka druhá, a to podmínka skutečné péče o občana EU mladšího 21 let. Z obsahu správního spisu jednoznačně vyplývá, že správní orgány měly postaveny na jisto, že po dobu nelegálního pobytu cizince, po celou dobu správního řízení a rovněž ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí byl nezletilý v péči jeho babičky Z. H.. Ze svědeckých výpovědí Z. H. a matky nezletilého jednoznačně shodně vyplynulo, že žalobce se nejen nepodílel nijak na péči o nezletilého, ale nehradil ani výživné stanovené rozhodnutím soudu ve výši 50 Kč měsíčně, natož aby hradil nějaké vyšší částky na úhradu potřeb nezletilého. Ve správním spise bylo založeno pouze jediné potvrzení o jednorázové úhradě k rukám Z. H. v částce 1 300 Kč, ke kterému došlo až v rámci průběhu správního řízení o správním vyhoštění v řádu dnů před vydáním prvostupňového rozhodnutí. Dle soudu skutečná péče, která je jednou z podmínek pro splnění podmínky dle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců musí být naplněna osobní fyzickou rodičovskou péčí o svého potomka mladšího 21 let. Z výpovědí matky a babičky nezletilého obsažených ve správním spise jednoznačně vyplývá, že se žalobce nikterak nepodílel na péči o nezletilého a samotný žalobce to také ve své výpovědi netvrdil, když uvedl, že vídá nezletilého pouze jednou za 3 měsíce při předání peněz matce nezletilého v restauraci. Dle soudu bylo v rámci správního řízení postaveno na jisto, že žalobce osobně o nezletilého nepečoval žádným způsobem. Soud tedy dospěl k závěru, že žalobce nenaplnil druhou podmínku pro uznání rodinným příslušníkem občana EU spočívající ve skutečné péči o potomka. Žalobou napadené rozhodnutí tedy nemohlo být v rozporu s § 119 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, které se vztahuje výlučně k občanům EU a jejich rodinným příslušníkům. Z výše uvedených důvodů krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

[5] Dále se krajský soud zabýval návrhem žalobce na moderaci doby trvání správního vyhoštění. Z § 78 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“) jednoznačně vyplývá, že k moderaci může správní soud přistoupit výlučně v případě, kdy je rozhodováno o žalobě proti rozhodnutí, jímž správní orgán uložil trest za správní delikt. Řízení o správním vyhoštění však není řízení, ve kterém by byl ukládán trest za správní delikt. Samotné správní vyhoštění nelze považovat za trest. Jedná se o opatření regulující možný pobyt cizince na území České republiky respektive na území států Evropské unie. Dikce ustanovení § 78 odst. 2 s. ř. s. tedy nepřipouští možnost jeho aplikace na rozhodnutí

pokračování

o správním vyhoštění cizince. Proto krajský soud výrokem II. návrh na moderaci doby trvání uloženého správního vyhoštění dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl jako nepřijatelný návrh.

II. Kasační stížnost a vyjádření

[6] Žalobce (dále „stěžovatel“) podává kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

[7] Stěžovatel nesouhlasí s právním názorem soudu, že rodinným příslušníkem občana EU pro účely zákona o pobytu cizinců není ten, kdo je sice otcem občana ČR, avšak nemá tohoto občana ČR svěřeného do své péče, i když v rámci svých možností a schopností o něj skutečně pečuje. Podle stěžovatele z § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců o občana EU skutečně nepečuje pouze osoba, které byl svěřen do péče, nýbrž i ten, kdo se v rámci svých možností a schopností na této péči spolu s pěstounem občana podílí. Stěžovatel je přesvědčen, že v rámci správního řízení bylo prokázáno, že se o nezletilého zajímá a že o něho pečuje v rámci svých možností a schopností s tím, že přispívá na jeho výživu a s jeho babičkou je v pravidelném kontaktu a snaží se jí v péči o něj pomáhat.

[8] Dále stěžovatel nesouhlasí s názorem krajského soudu, že správní vyhoštění není trestem. Stěžovatel má za to, že správní vyhoštění je trestem, tomu odpovídá i znění § 119 zákona o pobytu cizinců, ve kterém je délka správního vyhoštění odstupňována podle závažnosti správního deliktu, kterého se měla vyhošťovaná osoba dopustit. Rovněž tak trestní zákoník považuje vyhoštění za trest, přičemž povaha vyhoštění podle trestního zákoníku a zákona o pobytu cizinců je stejná. Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[9] Žalovaná ve vyjádření odkázala na spisový materiál a způsob posouzení věci správními orgány obou stupňů. Žalovaná navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

[10] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 9. 8. 2019, č. j. 6 Azs 149/2019 - 37, přiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že byla podána osobou oprávněnou včas a je proti napadenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s. Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost stěžovatele v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Kasační stížnost **není důvodná**.

[12] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovateli bylo uděleno správní vyhoštění z členských států Evropské unie v roce 2016 v délce 2 roky. Při pobytové kontrole dne 27. 3. 2018 bylo zjištěno, že stěžovatel pobýval na území České republiky, ačkoliv byl veden jako osoba nežádoucí v Schengenském informačním systému s dobou platnosti záznamu pro období od 21. 4. 2016 do 22. 5. 2018. Se stěžovatelem bylo dne 28. 3. 2018 zahájeno řízení o správním vyhoštění. V rámci správního řízení stěžovatel předložil rodný list D. C. narozeného v roce X, v němž je uveden jako otec nezletilého. Ve své výpovědi ze dne 28. 3. 2018 uvedl, že z území České republiky i přes uložené správní vyhoštění nevycestoval, protože zde má své dítě, na jeho výživu

přispívá částkou 1 000 Kč měsíčně, kterou předává jednou za 3 měsíce matce dítěte. S dítětem se stýká výhradně v rámci schůzek při předání peněz jednou za 3 měsíce, při těchto schůzkách dítěti předává dárky. Matka nezletilého ve své svědecké výpovědi uvedla, že stěžovatel není biologickým otcem nezletilého, ale že jej nechala do rodného listu zapsat za příslib úplaty. Dále uvedla, že kromě 5 000 Kč, které obdržela za to, že nechala stěžovatele zapsat jako otce nezletilého, nedostala od stěžovatele žádné peníze na úhradu výživného. Nezletilý je z důvodu její tíživé situace od roku 2016 svěřen rozhodnutím soudu do péče její matky Z. H.. Na výchově nezletilého se stěžovatel nijak nepodílel, nic mu nekoupil ani mu nic nepřinesl. Z. H., babička nezletilého, ve své svědecké výpovědi uvedla, že stěžovatele nezná a nikdy jej neviděla. Stěžovatel měl na základě rozhodnutí soudu hradit na výživu nezletilého 50 Kč měsíčně, nikdy však nic neuhradil ani ji nekontaktoval za účelem styku s nezletilým. Z. H. výslovně uvedla, že stěžovatel se žádným způsobem nepodílí na výchově a péči o nezletilého, nikdy neposlal žádné peníze a nikdy nedonesl žádné věci ani potraviny. Ve správním spise je dále založen doklad datovaný dnem 4. 5. 2018, ve kterém je obsažen závazek stěžovatele hradit na výživu nezletilého částku 1 050 Kč měsíčně k rukám jeho babičky. Uvedený doklad rovněž obsahoval potvrzení opatřené podpisem Z. H., kde je uvedeno, že dne 4. 5. 2018 obdržela jako výživné částku 1 300 Kč.

[13] Podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je rodinným příslušníkem občana Evropské unie rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje.

[14] Nutno zmínit, že až do novely provedené zákonem č. 314/2015 Sb., znělo toto ustanovení tak, že se jedná o rodiče „*občana Evropské unie mladšího 21 let, kterého vyživuje a se kterým žije ve společné domácnosti*“. Podle důvodové zprávy k zákonu č. 314/2015 Sb., změna zákona o azylu, o pobytu a ochraně cizinců, PS 2015: tisk č. 463/0, „[u]stanovení § 15a odst. 1 písm. b) reaguje na rozsudek Soudního dvora ze dne 19.10.2004 ve věci C-200/02, Zhu a Chen, který se zabýval otázkou práva pobytu rodiče (příslušníka třetí země) nezletilého dítěte – občana Evropské unie na území členského státu. Konkrétně jde o případ, kdy nezletilý občan Evropské unie je závislý na výživě svého rodiče, který jej skutečně vychovává. [...] Oproti dosavadnímu znění ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců již není jako podmínka uvedena společná domácnost, neboť ta není výslovnou podmínkou ani dle výše citovaného rozsudku. S ohledem na požadavek skutečné výchovy je akcentován faktický stav péče, tj. skutečné výchovy nezletilého občana Evropské unie, přičemž není vyloučeno, aby za rodinného příslušníka byl považován např. i rozvedený rodič, který se skutečně podílí na péči, resp. výchově dítěte. Nejde tedy o formální či neexistenci existenci rodičovské odpovědnosti, ale o to, zda jí v daném případě rodič skutečně vykonává, tedy zda se skutečně pečuje o dotyčné dítě.“

[15] Nejvyšší správní soud ve vztahu ke kasační námitce uvádí, že krajský soud nevyložil § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců tak, že by se o skutečnou péči jednalo pouze v případě „svěření do péče“. Důvod, pro který krajský soud shledal, že nebyla naplněna podmínka skutečné péče, byl ten, že stěžovatel žádným způsobem o nezletilého nepečoval. S tímto závěrem se Nejvyšší správní soud ztotožňuje, neboť toto zjištění odpovídá obsahu správního spisu. Naopak nelze souhlasit se stěžovatelem v tom, že by se o nezletilého zajímal, přispíval na jeho výživu a byl v pravidelném kontaktu s jeho babičkou. Jednorázové uhrazení částky 1 300 Kč k rukám babičky před vydáním prvostupňového rozhodnutí nelze považovat za skutečnou péči ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Kasační námitka tak není důvodná. V této souvislosti lze poukázat i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 9. 2019, č. j. 4 Azs 238/2019 – 33, v němž soud dospěl k závěru, že rodič neprokázal, že by o svého syna skutečně pečoval ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, neboť ačkoliv hradil na syna výživné, jejich kontakt měl spíše formální povahu, a rodič se vídal se synem toliko jedenkrát týdně.

pokračování

[16] Co se týče druhé kasační námitky, Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně konstatoval, že rozhodnutí o správním vyhoštění nemá povahu správního trestání, jde o preventivní opatření v oblasti kontroly přistěhovalectví, nikoli o sankci trestní povahy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 5 Azs 94/2005 - 52, nebo rozsudek ze dne 25. 4. 2008, č. j. 4 As 24/2008 - 77). K takovému názoru se přiklonil i Nejvyšší soud v usnesení ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 4 Tz 11/2010, v němž shledal, že správní vyhoštění za nelegální pobyt v ČR není „trestem“ (srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 3. 2011, č. j. 2 As 6/2011 – 62). V rozsudku ze dne 29. 8. 2017, č. j. 9 Azs 176/2017 – 26, Nejvyšší správní soud mimo jiné uvedl: *„Účelem trestu vyhoštění je zabránit cizincům v dalším páčání trestné činnosti na území České republiky. Správní vyhoštění je zákonem definováno jako ukončení pobytu cizince na území, které je spojeno se stanovením doby vycestování z území a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území. Správní vyhoštění je svým obsahem rozhodnutím nikoli sankční povahy, ale správním rozhodnutím, které obsahově vyjadřuje zájem státu na tom, aby se jím dotčený cizinec na území státu nezdržoval. Uvedený zákaz pobytu není sankcí, ale preventivním správním opatřením, který nesleduje represivní účel. Ke zcela shodným závěrům dospěl i Evropský soud pro lidská práva ve věci Maaouia proti Francii (RoESLP 2000, 6; 267), kde výslovně uvedl, že rozhodnutí týkající se vstupu, pobytu a vyhoštění cizinců nedávají vzniknout sporu o občanská práva nebo závazky stěžovatele ani v nich nejde o oprávněnost trestního obvinění proti němu ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Skutečnost, že je přijato (pozn. případně i v rámci trestního řízení), nemůže změnit jeho preventivní podstatu. Samotné rozhodnutí policejního orgánu o správním vyhoštění nelze proto považovat za potrestání ve smyslu čl. 6, 7 Úmluvy a čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě, protože jde o pořádkové opatření, jehož účel je preventivní a nikoli represivní.“* Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů s odkazem na konstantní judikaturu souhlasí s tvrzením krajského soudu, že správní vyhoštění nepředstavuje „trest“ a moderace ve smyslu § 78 odst. 2 s. ř. s. tedy z principu nepřicházela v úvahu (srov. bod 16 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2017, č. j. 3 Azs 78/2017 – 45).

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Z výše uvedených důvodů neshledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

[18] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady nad rámec její běžné činnosti nevznikly. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud rozhodl, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a žalované se náhrada nákladů řízení nepřiznává. Osoba zúčastněná na řízení má podle § 60 odst. 5 s. ř. s. právo na náhradu jen těch nákladů řízení, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. V tomto řízení však osobě zúčastněné žádná povinnost uložena nebyla, osoba zúčastněná ani netvrdila, že by byl dán důvod zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 60 odst. 5 s. ř. s., a proto ani ona nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. listopadu 2019

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu